

VOLKSWIJKEN DEURNE IN DE KIJKER

Unitas Tuinwijk

Grijspeordstraat en Eekhoventel

Wisthofplein

Boterlaarbaan en Florent Pauwels

Groeten uit DEURNE (zuid)

DEURNE — In het Atheneum van Deurne start dit weekend een bijzondere tentoonstelling. 'Ik woon in een monument' neemt de Deurnese volkswijken — Conforta, Deurne-Dorp, Arena en Unitas — én haar bewoners onder de loep. U kan er historische documenten bekijken over de bouw van deze wijken. Foto-albums van buurtbewoners geven u een beeld van hoe er door de tijd heen geleefd werd. In de douchoruimte vindt u een fototentoonstelling van jongeren. Uitrusten kan in een salonnetje, waar een video en een montage van getuigenissen het dagelijkse leven van de buurtbewoners schetst. Wij geven u vandaag alvast een voorsmaakje, maar de — gratis — tentoonstelling loopt een hele maand: van 27 oktober tot en met 25 november.

TEXTE: ANNE MICHELS

Jongeren nemen zelf foto's van hun wijk

DEURNE — Zo'n 300 Deurnese jongeren, tussen 8 en 18 jaar, trokken er met een wegwerpcamera op uit. Een selectie van al deze foto's is te zien in het buidruis van het Koninklijk Atheneum van Deurne. De lay-out van deze tentoonstelling werd verzorgd door het Provinciaal Fotomuseum. De plaatselijke bibliotheekfilialen, waar de jongeren hun cameraatjes konden inleveren, zetten in september een bubbelbox in hun lokalen. Jonge bibliotheekbezoekers konden er hun mening kwijt over hun wijk. Ook dit project zal in één van de douchecellen van het atheneum te zien zijn. Het Cultureel Centrum in de De Grijspeordstraat zal voor de duur van de tentoonstelling in zijn etalage een collage brengen van de jongerenfoto's.

• ARENA: ontwerp van Renaat Braem

De Arena is één van de meest merkwaardige sociale woonprojecten in Deurne. De woonbuurt werd opgetrokken op de gronden van 't Fortje, dat deel uitmaakte van de negentiende-eeuwse forterengordel rond Antwerpen. Ze werd in de jaren '60 ontworpen door Renaat Braem, één van de invloedrijkste modernistische architecten van ons land. Andere belangrijke verwezenlijkingen van zijn hand: de Antwerpse politietroon en de sociale woonwijk op het Kiel. Renaat Braem ontwierp voor de 'Deurnese

Moderne Woning' een project met 249 appartementen. Die bestaan uit een middenveld met vier grote woonblokken omringd door randbebouwing. Braem haalde zijn inspiratie uit de natuur en de art nouveau. Ook de betonnet beeldhouwwerken zijn in zijn opdracht uitgevoerd. De gebouwen in het middenveld werden pas in 1980-81 opgetrokken door andere architecten en niet naar een ontwerp van Braem. De plannen lokten destijds hevige protest uit van omwonenden.

• UNITAS: tuinwijk naar Engels voorbeeld

De Unitaswijk is ongetwijfeld één van de meest interessante tuinwijken in Vlaanderen. In de van oorsprong Engelse tuinwijkgedachte werd getracht om de voordelen van de stad en die van het platteland te combineren en de gemeenschapzinnig te bevorderen. De door architect Eduard Van Steenberghe ontworpen Unitaswijk kwam tussen 1923 en 1932 in drie fasen tot stand. In totaal werden er zo'n 200 woningen gebouwd. Van Steenberghe bouwde ook het atheneum en het districtshuis van Deurne. De ar-

chiitectuur van de Unitaswijk doet denken aan de Engelse cottages en wordt gerekend tot de 'romantische-rationalistische' stroming binnen de tuinwijkarchitectuur. Het gebruik van baksteen en de dakvorm duiden op invloeden van de 'Amsterdamse school'. De nabijheid van het Boekenbergpark, de licht buigende straten en de groepering van de huizen, zorgen voor een harmonisch en zelfs schilderachtig geheel. Deze wijk is sinds 1982 als stadsgedicht beschermd.

• DEURNE-DORP: 19de eeuwse charme

De structuur van de oude dorpskern van Deurne bleef grotendeels bewaard. Het straatpatroon aan beide zijden van de Turnhoutsbaan — bestaande uit pittoreske steegjes en binnenplaatsen, met kleine werkmanswoningen en zelfs een oude brewerij — staat uit de negentiende eeuw. Op de Koraalplaats in het Volksmuseum Terminus gevestigd, in een straatje met loonarbeiderswoningen en een voorname wagensmid. De ac-

tiviteiten in en rond het Volksmuseum stimuleerden de volledige heraanleg van steegjes tot echte moderne woonerven in een negentiende-eeuwse kader. Verder werden er ook houten woningen opgetrokken: een verplichte manier van bouwen binnen een bepaalde zone rondom forten. Bij oorloggevaar moesten deze gebouwen namelijk zeer snel kunnen worden gesloopt.

• CONFORTAWIJK: smalle huizen voor douaniers en zakkenmakers

Vanaf de jaren '20 groeide het aantal inwoners van Deurne spectaculair door het succes van de eerste grote bouwmaatschappijen. De 'NV Conforta général du bâtiment' was veruit de meest bedrijvige. Tussen 1926-1930 bouwde deze onderneming op de laaggelegen, moerasige én goedkope gronden tussen de beide Schijns, niet minder dan 1.444 huizen.

hadden vele huizen slechts een gevelbreedte van 3,7 meter in plaats van de voorgescreven 5 meter. Zo ontstonden de typische smalle 'Confortahuizen', met een boven- en een benedenhuis met elk een aparte ingang. De NV Conforta bouwde verder nog in de Twocomont-, Dumont- en Van Weststraat, de Ten Eekhoventel en de Ter Heydestraat. Deze wijken dragen nu de naam Conforta en Kronenburg. Hier kwamen vooral diamantbewerkers, douaniers en zakkenmakers uit de overvolkte buurten Seefhoek en Sint Andries wonen.

Confortahuizen
Omdat de NV Conforta zich weinig bekommerde om de gangbare bouwvoorschriften,

De Deurnese Unitaswijk, een van de meest interessante tuinwijken in Vlaanderen. Foto Verme

Atheneum is perfecte locatie

DEURNE — De tentoonstelling vindt plaats in het atheneum van Deurne. «Een perfecte locatie», zegt coördinator Martine Vermandere. «Het is centraal gelegen. Zo voelen alle inwoners zich bij het project betrokken.» Bovendien is dit modernistische gebouw het werk van architect Van Steenberghe. Hij had meer voor ogen dan alleen maar een school. Vermandere: «Van Steenberghe wilde van het gebouw ook een ontmoetingsplaats voor buurtbewoners maken. Zo voorzag hij een prachtige feestzaal op twee niveaus. Daarnaast kwam er ook een badinrichting. In de douchecel — die door het uitbreken van Wereldoorlog Twee eigenlijk nooit werd gebruikt — zijn de foto's van de jongeren tentoongesteld.»

Gratis magazine voor alle Deurnenaren

DEURNE — Wie de gratis tentoonstelling zou vergeten, wordt er begin november nog eens aan herinnerd. Alle Deurnenaren krijgen dan een magazine in de bus, met daarin een beperkte weergave van de getuigenissen, het resultaat van het modeproject en de jongerenfoto's. Ook bevat het magazine een plan van Deurne. U vindt er vier wandelingen en één fietstocht. Zo ontdekt u al wandelend de arbeiderswijken van de Confortawijk, de verkeersluwe straten in Deurne-Dorp, de appartementenblokken van architect Braem in de Arenawijk en het werk van architect Van Steenberghe in de Unitaswijk. De fietstocht maakt een lus in Deurne Noord en één in Deurne Zuid.

Bewoners vertellen over hun buurt

DEURNE — Architect-stedebouwkundige én videaste Tereza Van Dijk maakte voor de tentoonstelling een video over de buurten en de bewoners. Deze video kan u bekijken in het 'salonnetje'. Tegelijkertijd kan u luisteren naar getuigenissen die dramadocent Rob van der Wildt bejegensprokkelde. Coördinator Martine Vermandere: «Oudere bewoners, vaak eigenaar of huurder van het eerste uur, vertellen ons de geschiedenis van hun buurt. Met de grote en kleine problemen van elke wijk. Maar wat opviel was de warmte waarmee ze over hun huis en hun buurt spraken.»

Praktisch

- De tentoonstelling loopt van 27 oktober tot en met 25 november in het Koninklijk Atheneum Deurne, van maandag tot en met vrijdag van 10 tot 16 uur met ingang aan de Frank Craeybeckstraat. Zaterdag van 10 tot 16 uur met ingang in de Jan Broekhovenstraat. De toegang is gratis.
- Lezing op 12 november van 20 tot 22 uur in Cilindria Rie, De Grijspeordstraat 86 in Deurne; uiteenzetting door Lieve Van Duy-

- ne over sociale woningbouw in Deurne. Reserveren: 03 / 380.85.58, toegang: 350 frank (€ 7,44).
- Locaties: Elektrozaak Vandeborne, hoek Turnhoutsbaan en Frank Craeybeckstraat; video: CC de Rie, De Grijspeordstraat; video en jongerenfoto's: in de etalages van diverse leegstaande winkelpanden op Turnhoutsbaan- en Herentalsbaan; modelfoto's.

Deurnenaren in de etalages

DEURNE — Lege winkelpanden op de Turnhoutsbaan- en Herentalsbaan zijn in de maand november het decor voor een fototentoonstelling van de gewone Deurnenaar. De modellen — allen tussen 4 en 59 jaar oud — zijn prachtig in beeld gebracht door het gerenommeerde Gentse fotografiebureau Verme.

Lokale modellen

«Onder de bewoners van de wijken Kronenburg, Conforta, Deurne-Dorp, Arena en Unitas werd een heuse 'model casting' georganiseerd», zegt coördinator Martine Vermandere. «Een styliste en visagiste gingen met de geselecteerden aan de slag. De foto's werden gemaakt door Verme, een duo dat werkt voor enkele bekende internationale modetijdschriften. Het resultaat hangt in november uitvergroot in verschillende etalages.»